

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Арттерапія LW 053 1B ARTR
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 –2 семестр
Course of study / Назва спеціальності	053 Психологія
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти: бакалавр з психології; 4 ECTS – 120 годин; Вибіркова Українська мова
Author / Укладач	Кузьмич Оксана Петрівна, магістр психології, асистент кафедри соціально-гуманітарних наук, ДВНЗ «Державний університет економіки і технологій», моб: +380679871017; e-mail: kuzmich_op@kneu.dp.ua, https://orcid.org/0000-0001-8406-8456
Консультації	Четвер, 14.00-15.00

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є освоєння здобувачами вищої освіти теоретичних та методологічних основ арт-терапії, вивчення фундаментальних понять у сутнісному виборі арт-терапевтичних підходів та технік, вивчення теоретичних та прикладних основ напрямку арт-терапії та практичного застосування арт-терапевтичних технік у вирішенні конкретних психологічних проблем.

Сформувані у здобувачів вищої освіти компетентності щодо теоретичних та методологічних основ арт-терапії, виробити практичні навички застосування арт-терапевтичних методів та технік, засвоїти техніки і методики, призначені для вивчення різноманітних аспектів внутрішнього світу людини та вирішення конкретних психологічних проблем.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Теоретичні аспекти арт-терапії. Структурні та функціональні характеристики арт-терапії. Характеристика основних напрямків арт-терапії.

Тема 2: Ізотерапія. Ізотерапія як арт-терапевтичний напрям. Техніка «Монотипія». Техніка «Карта емоцій».

Тема 3: Піскова терапія та глинотерапія. Піскова терапія. Глинотерапія. Техніка «Страус». Техніка «Знайомство зі страхом».

Тема 4: Казкотерапія. Метод казкотерапії. Алгоритм складання терапевтичної казки. Прийоми роботи з казкою. Техніка «Казка про успіх». Техніка «Сім чарівних слів».

Тема 5: Мандалотерапія. Мандалотерапія як метод арт-терапії. Стадії великого кола мандали. Критерії якісної оцінки мандал. Техніка «9 маленьких мандал». Техніка «Дві мандали».

Тема 6: Колажування та маскотерапія. Колажування як арт-терапевтична техніка. Маскотерапія як напрямок в арт-терапії. Функції маски в рамках різноманітних підходів. Колаж «Серце». Техніка «Маски тварин і рослин».

Тема 7: Метафоричні асоціативні карти. МАК як проективний діагностично-терапевтичний інструмент. Основні стратегії роботи з МАК. Техніки роботи з МАК. Техніка «Драбинка емоцій». Техніка «Вікно Джохарі».

Тема 8: Драматерапія. Драматерапія як напрямок арт-терапії. Основні техніки драматерапії. Техніка «Драматизація сну». Техніка «Сценічна пластика».

Тема 9: Музикотерапія. Психологічна практика застосування музикотерапії. Типи музичного досвіду. Техніка «Каракулі». Техніка «Оркестр».

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)
ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові)
компетентності (СК)

Програмні результати навчання
(ПР)

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

СК9. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема, план/короткі тези	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті, презентація, відеокурси)
За розкладом	<u>Тема 1: Теоретичні аспекти арт-терапії.</u> 1.1. Структурні та функціональні характеристики арт-терапії. 1.2. Характеристика основних напрямків арт-терапії.	Лекція (2 год) F2F	Опрацювання літератури: основна 1,2 додаткова 1
		Практичні заняття (2 год)	1. Підготувати реферат по одному з напрямків арт-терапії.
За розкладом	<u>Тема 2: Ізотерапія.</u> 2.1. Ізотерапія як арт-терапевтичний напрям. 2.2. Техніка «Монотипія». 2.3. Техніка «Карта емоцій».	Лекція (2 год) F2F	Опрацювання літератури: основна 1,2 додаткова 1 1. Опрацювати довільно вибрану ізотерапевтичну методику.
За розкладом	<u>Тема 3: Піскова терапія та глинотерапія.</u> 3.1. Піскова терапія. 3.2. Глинотерапія. 3.3. Техніка «Страус». 3.4. Техніка «Знайомство зі страхом».	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 1,2 додаткова 1 1. Опрацювати довільно вибрану методику піскової терапії. 2. Опрацювати довільно вибрану методику методу глинотерапії.
За розкладом	<u>Тема 4: Казкотерапія.</u> 4.1. Метод казкотерапії. 4.2. Алгоритм складання терапевтичної казки. 4.3. Прийоми роботи з казкою. 4.4. Техніка «Казка про успіх». 4.5. Техніка «Сім чарівних слів».	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 1,2 додаткова 1 1. Дослідити можливості казкотерапії як арт-терапевтичного методу. 2. Опрацювати питання та підготувати доповідь на тему символічних характеристик та образів казкових героїв.
За розкладом	<u>Тема 5: Мандалотерапія.</u> 5.1. Мандалотерапія як метод арт-терапії. 5.2. Стадії великого кола мандали. 5.3. Критерії якісної оцінки мандал. 5.4. Техніка «9 маленьких мандал». 5.5. Техніка «Дві мандали».	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 3,4 додаткова 2 1. Порівняти арт-терапевтичні методики казкотерапії та мандалотерапії. 2. Навести приклади психологічно токсичних відносин та запропонувати методики мандалотерапії для позитивного вирішення цього питання

За розкладом	<u>Тема 6: Колажування та маскотерапія.</u> 6.1. Колажування як арт-терапевтична техніка. 6.2. Маскотерапія як напрямок в арт-терапії. 6.3. Функції маски в рамках різноманітних підходів. 6.4. Колаж «Серце». 6.5. Техніка «Маски тварин і рослин».	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 3,4 додаткова 2 1. Використовуючи арт-терапевтичний метод колажування дослідити та порівняти декілька людей з різним темпераментом. 2. Запропонувати власну методику маскотерапії для розвитку здібностей досліджуваного.
За розкладом	<u>Тема 7: Метафоричні асоціативні карти.</u> 7.1. МАК як проєктивний діагностично-терапевтичний інструмент. 7.2. Основні стратегії роботи з МАК. 7.3. Техніки роботи з МАК. 7.4. Техніка «Драбинка емоцій». 7.5. Техніка «Вікно Джохарі».	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 3,4 додаткова 2 1. Порівняльний аналіз методик МАК та казкотерапії. 2. Опрацювати на власний вибір методику МАК для діагностики впливу сімейних установок на формування успішного планування майбутнього.
За розкладом	<u>Тема 8: Драматерапія.</u> 8.1. Драматерапія як напрямок арт-терапії. 8.2. Основні техніки драматерапії. 8.3. Техніка «Драматизація сну». 8.4. Техніка «Сценічна пластика».	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 3,4 додаткова 2 1. Опрацювання драматерапевтичної техніки в роботі з самотністю. 2. Опрацювання техніки «Вільного стільця».
За розкладом	<u>Тема 9: Музикотерапія.</u> 9.1. Психологічна практика застосування музикотерапії. 9.2. Типи музичного досвіду. 9.3. Техніка «Каракулі». 9.4. Техніка «Оркестр»..	Лекція (2 год) F2F Практичні заняття (2 год)	Опрацювання літератури: основна 3,4 додаткова 2 1. Скласти плей-лист музичних творів для арт-терапевтичної роботи з наступних психологічних запитів: - тривожність; - впевненість в собі; - гармонізація дружніх відносин; - гармонізація сімейних відносин.

Вивчення дисципліни передбачає виконання двох аудиторних контрольних (модульних) робіт.

Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання. Завдання індивідуальної роботи: «Теоретичне опрацювання арт-терапевтичної техніки, проведення практичної роботи з апробації даної техніки». Захист індивідуальних робіт проходить на фінальному занятті.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
2. Арт-терапія. Інноваційні психологічні технології / під ред. О. Тіунової, Т. Шейкіної. Випуск 5. Київ-Тернопіль: ЕЕАТА, 2018. 200 с.

3. Казкотерапія як один із методів практичної діяльності психолога: Методичний посібник із дисципліни «Практика психологічно-го впливу в клінічній психології» для студентів психологічного факультету денної форми навчання спеціальності 6.030102 – психологія, 6.030103 – практична психологія / Герман Н. І., Горобець Т. В. Черкаси: Вид. від. Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2015. 142 с.
4. Тарарина Е. Практикум по арт-терапії: шкатулка мастера. К.: АСТАМИР-В, 2017. 224 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Тарарина Е. Арт-коучинг. Техника ПРОСТых решений. Режим доступа: <http://maxima-library.org/mob/b/394848?format=read>

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЬ

1. Шевченко Н.Ф., Кузьмич О.П. Дослідження розвитку довіри в юнацькому віці: теоретичний базис. Історія становлення та сучасного розвитку педагогіки та психології : Колективна монографія. Рига, Латвія : «Видавництво Балтія», 2022. С.293-321. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/category/mono>
DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-245-6-13>
2. Кузьмич О.П. Класичні науково-психологічні погляди на визначення поняття «довіра до себе». «Інтеграційні можливості сучасної психології та шляхи її розвитку». Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (21-22 жовтня 2021 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ЗНУ, 2021. С. 21-23.
3. Кузьмич О.П. «Проблеми формування довіри до світу в юнацькому віці»: збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2021». Запоріжжя, 2021. Т.2. 427с. С.86-88.
4. Кузьмич О.П. «Сучасний соціально-психологічний погляд на значимі ціннісні орієнтири для поколінь X, Y, Z». «Інтеграційні можливості сучасної психології та шляхи її розвитку». Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 жовтня 2020 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 19-20.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Дисципліни, які є необхідними передумовами для вивчення зазначеного курсу: загальна психологія, практикум з загальної психології.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЬ

	Денна	Заочна
Лекції	18	4
Практичні (лабораторні)	18	4
Самостійна робота студента (СРС)	72	100
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	12	12
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:		
оцінювання під час аудиторних занять	50	50
виконання та захист індивідуальної роботи	25	25
виконання і захист завдань самостійної роботи	10	10
науково-дослідницька робота (за наявності сертифіката)	10	10
Підсумковий контроль (залік)	5	5
	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59		незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацювати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці есе, есе-рефлексії на статтю, що запропонована вам для читання (див. семестровий план), оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе повинно бути надіслано до 16:00 у попередній день перед семінаром. Усі повинні обов'язково підготувати есе, а його відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проектів/курсів проекту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою лабораторні та практичні завдання;
- ❖ брати очну участь у контрольних заходах;

будь-яке відтворення результатів чужої праці (включаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань компетентностей застосовуються такі методи навчання:

вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);

наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);

практичні (різні види практичних завдань, вирішення кейсів, проведення експерименту, практики);

пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;

метод проблемного викладу;

➤ *дослідницький*.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

[Zoom](#) – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

[Coursera](#) – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

[EdX](#) – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

[Prometheus](#) — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки та технологій
https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

Стаття 42. Академічна доброчесність ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри Соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій - протокол № 1 від 02.09.2022 року.

Укладач:

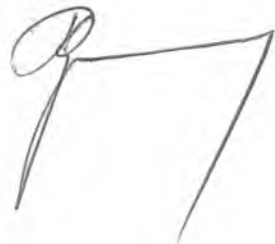
ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою Соціально-гуманітарних наук
Протокол № 1 від 02 вересня 2022 року
В.о. завідувача кафедри

Науково-методичною радою Державного університету
економіки і технологій
Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року
Голова науково-методичної ради

 Оксана КУЗЬМИЧ

 Валентина ШАЙКАН

 Валентин ОРЛОВ